

Euskal Herriko Elebitasuna eta beste herritako jokabideak

Txillardegi

Berrogei urtetan barrena hizkuntzen gorabeherak 'tabu' izan ondoren, azkeneko hilabeteotan aipagarri bihurtu dira; eta hau gauza ona eta onuragarria da zenbait aldetatik. Hizkuntzen arazoa mahainaren gainean dugu gaur; eta horixe zen, hain zuzen, konponbidea bilatzeko lehendabiziko urratsa.

Baina hizkuntzen arazoaz pasa ditugun berrogei urte itsu horik, halere, ez dira hizkuntza-gorabeheretan zailtzeko eta jazteko egokienak. Beste modu batera esanda: 40 urtez, edo 30 urtez gutxienez, hizkuntza-arazoen PRAXIA galdu dugu; politikarena galdu dugun bezalaxe. Eta, hori dela bide, funtsik batere ez duten iritziak eta inorako intenbiderik gabe eskaintzen diren sasi-bideak proposatzen dira, lasai.

Hauetako bat, zabalduena beharbada, hauxe da: "bilingüismo", elebitasuna edo bimintzotasuna, alegia, kasuen arabera.

Denak bide dira gaur irizkide: "Euskal Herriak elebitasuna behar du". Beharrik, "elebitasun" eta "diglosia" ren arteko alderdia bederen hasi bide da gure artean hedatzen eta nagusitzen; nahiz, gehienek, "diglosia" hitza berriagotzat, eta besterengatik ez, erabiltzen badute ere.

Garaia heldu da, beraz, Euskal Herrian dagoen hizkuntza-egoera zorrozki ezagutzeko (Irizar-en lana hartu behar litzateke gidari), erabiltzen dugun hiztegia zentzuz eta taxuz erabiltzeko; eta "bilingüismo" famatu eta hodeitsu horretatik kultur-bide zehatzak proposatzeko.

Lehenengo argitzapen bat: zer da 'elebitasuna'? Zer da 'diglosia'? Zer da 'bimintzotasuna'?

Ikertzaile guztiek hitz horik, edo beroien erdal kideak, era berean erabiltzen ez badituzte ere, ba dirudi berezkuendea honela egin genezakeela euskaraz:

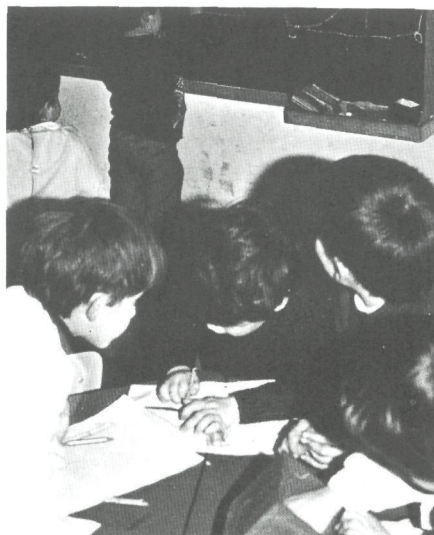
ELEBITASUNA: pertsona batek, kasuen edo egoeren arabera, *A* hizkuntzatik *B* hizkuntzara igarotzeko duen dohaina. Elebitasuna, honetara, *hizketari* dagokio, Saussure-ren 'parole' delakoari; mintzaira pare bat, edo gehiago, erabiltzeko ahalmenari.

Euskal Herrian gaur, 2.700.000 biztanleen artean, 550.000 bat elebidun daude. Elebitasuna, hortaz, besterik uste bada ere, ez dago Euskal Herrian oso zabaldua: elebitasunak hedadura murrizta du. Gure herrian erdal elebakarrak dira nagusi, urrundik ere. Jende gutxik erabil dezake, egoeren arabera, *A* edo *B* hizkuntza; euskara edo erdara, hitz batez.

Elebidunak bi hizkuntza antzeko erabil ditzake (luxenburgera eta alemanera, eman dezagun); edo bi hiz-

kuntza desberdin (flamenkera eta frantsesa, esate baterako, Belgikan bezala).

Elebitasuna, beraz, PSIKOLOGIMAILAKO fenomeno edo dohaina da. Eta jakina denez, pertsona berbera osoki elebiduna izatea oso zaila da: beti ere jotzen dugu denok, ikaspenen

arabera, egoeren arabera, hiztunen arabera, *A* hizkuntzara edo *B* hizkuntzara.

BIMINTZOTASUNA: gizarte batek, bere barruan, bere klasen edo eskualdeen arabera, *A* hizkuntza edo *B* hizkuntza gizarte-trabarik edo gizartedesberdintasunik gabe erabiltzea. Hauxe da, SOZIOLOGIAREN mailan orain, erdaraz, "bilingüismo" esan ohi dena. Bimintzotasuna, beraz, hizkuntza-ri dagokio, Saussure-ren "langue" delakoari. Bimintzotasuna dagoenean, gizarte horretan bi "code", bi "sistema", bi MINTZAIRA erabiltzen dira. Bimintzotasuna SOZIOLOGIARI dagokio. Eta, hain zuzen, soziologiaren mailan, ekonomi edo politikaren sailetan, berdin da bata ala bestea erabiltzea.

Egiazko bimintzotasuna dagoenean, *A* eta *B* hizkuntzak aipu edo *gizarte-pisu* berbera dute biok gizonaren hazkundean. Belgikan, esate baterako, frantsesak eta flamenkerak *gizarte-etorkizun* berbera eskaintzen dute Belgikaren barruan: biak dira legezkoak, biek dute literatura ugaria, biak dira eskualdeen arabera ekonomi-mailan eta administrazioan zeharo beharrezko; biek dute, zeinek bere herrialdean, nagusitasun osoa: telebista egun osoan, irrati-kateak egun osoan, administrazioa elebakarra da, eta abar. Elebitasuna, bestalde, oso zabaldua dago; flandretarrik gehienak dira gaur frantsesez ongisko mintzatzeko gauza, eta, itzuletara, waloniarririk gehienak mintza daitezke gaur flamenkeraz.

DIGLOSIA: hau ere SOZIOLOGIARI dagokio; eta funtsean bimintzotasunaren kasu berezi bat baizik ez da. Diglosia dagoenean, *A* eta *B* hizkuntzak ez dira elkarren parean: *A* hizkuntza legezkoa da, eguneroko bizieran beharrezkoa, ekonomi-mailako ekintzan ezinbestezkoa, literaturan aberatsa, eta abar. *B* hizkuntza, berriz, legetik at dago, izan ez da, ezertarako beharrezko ez da, aipu

tuz gero, inglesa hautatu behar zen, edo "yiddish" bera, judu askok erabilia eta ezagutua. Judueraren ERABILITZEA gerorako utzi behar bide zen.

Hots, Ben Yehudak eta bere aberki-deek ez zuten horrela jotaku. Eta, guztiz gogor prantaturik, eta BEREHALATIK, JUDUTAR ORGANIZAZIOETAN, gusta ala gostarik, JUDUE-RA, ETA JUDUERA SOILA, ERABILITZEA ERABAKI ZUTEN. "Bilinguismo" leloa ez dute judutarrek sekula ezagutu. Eta, horren urrutira gabe, katalandarrek ere ez... Belaun bat kili-kolo ibiliko bazen ere, judutarrek ELEBAKARTASUNA hautatu zuten nola edo hala.

Etorleei buruz ere, Israelek bide

ten baitu soziologilari apartak bere horretan hizkuntzak ez duela salbaiderik; nazio-hizkuntza "ofizial"aren azken hatsak orain ari direla entzuten; eta, gaelikera pizteko, besterik eta mila aldiz zinekoagorik behar litzatekeela abiatu.

Hitz batez, Dublingo gobernuak, "bilinguismo"aren lelokeria alienatzaileetan errebelaturik, ez duela SEKULA NAZIO-HIZKUNTZA piztu nahi izan. Eire-ko Erresuma Askatua eraiki zenean (1921), 500.000 irlandarrek hitzegiten zuten gaelikeraz... Dublinen inguruan azkeneko hiru urteetan sortu diren gaelikerazko eskolak, GURASOEK BEREK sortu eta ordaindu dituzte, ez gobernuak...

On izango da, ene ustez, laburki bederen hori aztertzea, "bilinguismo" haragigabe hori utzita soluzio zehatzetara pasatzen hasteko.

Suomi-tarren arabera jokatu bagenu, hiru eskualde izango genituzke Euskal Herrian, hizkuntzari gagozkiolarik:

1/ *Eskualde euskalduna*: elebakarra. Euskara lege-hizkuntza bakarra luke, eta bigarren hizkuntza gisa erdara (eskoletan, eta abar). Zein eskualdetan hau? Euskaldunak % 90 baino *gehiago* diren barrutietan. Gure honetan, beraz, leku gutxitan; itsasertz eta baserritar lekuetan izan ezik.

2/ *Eskualde erdalduna*: elebakarra

EUSKALTZAINDIA

ESANGO AHAL DIDAZU, MESEDEZ, NOLA DEN STRIP TEASE EUSKARA BATUAN?

FIST

gogorra hautatu du; eta, 'ulpan' delakoen bitartez, etorleek oro ikasten dute juduera Israel-era iristean. Ez dute deusik "gerorako" utzi.

Eta gaur juduera Israel-go hizkuntza bizia da.

Beste muturrean aurkitzen ditugu irlandarrak; eta, noski, gaelikera *galdua da*: "at the most", gehienez, 40.000 elebidun gelditzen direla idazten zidan berriki Cathal O Luain-ek. Mendebaldeko eskualderik txiroenetan bizi dira, bederatzi hizkuntzauharte mehar ahuletan...

Joshue Fishmann-ek urte hauetan burutu zuen ikertzapena, egia ager beldurrez, ez du Dublingo gobernuak argitara nahi; argi-eta-garbi adieraz-

Eta, iturri ofizialek berek aitortzen dutenez, gaur, lizeoaren mailan, % 0,4 besterik ez dago gaelikeraz... J. Armstrong-ek esaten zuen bezala: "they are quite content to see Irish in its current fringe, symbolic role"... Eta ene galdera hau da: NORK NAHI DU UZTA HORI GURE HERRIAREN ZAKO?

ETA FINLANDIARRREN JOKABIDEA ONARTUZ GERO?

Etni-arazoetan gailen agertzen den Guy Hérauden ustez, Suomi (= Finlandia) ko kizkuntza-legetasuna munduan dagoen zuzenenetakoen artean har liteke. Hots, zer emango luke jokabide horrek Euskal Herrian?

ere bai. Erdara lege-hizkuntza bakartzat, eta abar. Euskara bigarren hizkuntza. Nun hau? Euskaldunak % 10 baino *gutxiago* dauden barrutietan.

3/ *Eskualde elebiduna*: egiazki bietarakoa, baina diglosiarik gabe eta benetako hizkuntza-paretasunean: euskaldunak % 10-tik % 90-ra diren barrutietan; *baita lau hiriburuetan ere*.

Zer esanik ez: irizpide hau ontzat hartuz gero, lau hiriburuetan, eta euskara mintzatua den lekuetan, BIMINTZOTASUNA izango genuke: instituzioetan, administrazioan, denean, EDOZEIN HIZKUNTZAZ BALIATZEKO AUKERA EGIAZKOA

ELEBAKARREN ZANPAKUNTZA GAUR

Etsenplu hau bestetan ere emana dut; baina gutxi sinetsi bide du etsenpluaren egia gorria.

Eman ditzagun 6 lagun: A, B, C, D, E eta F.

Lagun horien elkarkera hauetara gerta daiteke:

binaka	: AB, AC, AD, AE, AF, BC, BD, BE, BF, CD, CE, CF, DE, DF, EF	= 15 talde
hirunaka	: ABC, ABD, ABE, ABF, ACD, ACE, ACF, ADE, ADF, AEF, BCD, BCE, BCF, BDE, BDF, BEF, CDE, CDF, CEF, DEF	= 20 talde
launaka	: ABCD, ABCE, ABCF, ABDE, ABDF, ABEF, ACDE, ACDF, ACEF, ADEF, BCDE, BCDF, BCEF, BDEF, CDEF	= 15 talde
bosnaka	: ABCDE, ABCDF, ABCEF, ABDEF, ACDEF, BCDEF	= 6 talde
seinaka	: ABCDEF	= 1 talde
		<hr/>
		Guztira: 57 talde

Eman dezagun orain HIRU (A, B, C) elebidunak direla (hiruk dakitela, hitz batez, euskaraz eta erdaraz); eta beste hiruek, berriz (D, E, F) ez dakitela erdaraz baizik. Egoera honi buruz mintzo garelarik, % 50 euskaldunak direla esango genuke, eta beste % 50 erdaldunak. Hizkuntza-egoera hori, noski, gaur Euskal Herrian duguna baino AISA HOBEA DA: 550.000 elebidun / 2.150.000 erdaldun huts.

Zenbat taldetan? Aski du irakurleak bere aldetik nik bezala ikertzea:

2/	AD, AE, AF, BD, BE, BF, CD, CE, CF, DE, DF, EF	= 12 taldetan erdaraz
3/	denetan erdaraz, ABC-an ezik	= 19 taldetan erdaraz
4/	denetan erdaraz	= 15 taldetan erdaraz
5/	denetan erdaraz	= 6 taldetan erdaraz
6/	dagoen bakarrean	= 1 taldetan erdaraz

Guztira = 53 taldetan erdaraz

Beraz: $53/57 = \% 93$ -etan erdaraz. Erdiak euskaldunak izanda, % 93-etan erdaraz. Urrun gaude erdiz-erdi teoriotik!

Hots: ERREALITATE HORRETAN GAUDE; eta "bilinguismo"aren ipuinak errealitate horren aurrean behar dira salatu.

Etsenplu horretan, 2-k baldin badakite euskaraz (% 33, beraz) taldeetako % 98,5 egingo da erdaraz.

Eta, beste muturrean: erdaldun bakar batek (A, esate baterako) erdaraz hitzegitera beharko du taldea % 54,5 kasutan.

Honek garbiki erakusten du, xifra-tan, eta diglosiak eta abar aipatu baino lehenago, gaurko tankerako egoera batek zertara eramane dezakeen: EUSKARAREN HERIOTZARA ETA EZ BESTERA. Euskarra salbatuko bada, guztiz beharrezkoa da egoera-mota honetatik irtetzea.

Erdaldunak elebakar eta euskaldunak elebidun izango direno, euskaldunen kopurua handiago izanagatik

Diglosiari buruzko joerak, gutxietsi-minak, beldurrak, giza-presinoak, euskalkikeriak, eta abar, orain alde batera utzita, hona hemen, EZINBESTEAN zer gertatuko den: D, E edo F gertatuko diren taldeetan, "por razones prácticas", elkar-ulertu beharrez, eta abar, ERDARAZ egingo dela.

ere, diglosia ttipiango izanik ere, egoera horrek ez darama, eta ez daramake, erdal elebakartasunera eta euskararen heriotzara baizik. Erdal elebakarraren kontra DELIBERATUKI burruka egiten ez duenak, euskararen heriotzaren alde agiten du lan.

KONPONBIDEAREN HASTAPENA

Konponbidearen hastapenak hiru oinarri ditu, hiruak dagoeneko alde edo moldez aipatuak:

1/ ELEBAKARREN KOPURUAREN GUTXIKETA

Erdaldunek euskaraz ongi xamar ikastea, eta beharra gertatzekotan euskaraz moldatu ahal izatea, Belgikan flandretarrak moldatu ohi diren eran edo; alegia, ezinbestean inor norberaren hizkuntzara ez behartze-ko heinean.

Erdaldunak elebakar huts egongo direno, euskaraz ez du burua al-

txatzerik izango. Eskolan bereziki (Euskal Herriko haur GUZTIEK, lehenengo edo bigarren hizkuntza gisa, euskara ikasiko dutelarik) baina gauza bertsua beste sailetan ere, ahal den guztia egingo da ELEBAKARRAK AHULTZEKO.

2/ DIGLOSIAREN APALKETA

Euskaraz mintzabide osoa izan behar du Euskal Herrian, euskaraz ari izateak erdaraz egiteak hainbatsu abantail emanek. Euskal eskola, irakaskintza, prentsa, telebista, administrazioa, azkartu egin behar dira. Euskaraz mintzatzeak ALDERDI ON NABARMENAK izan behar ditu Euskal Herrian; eta euskaraz ez jakiteak, era berean, beste hainbeste alderdi txar eta kalte ekarri. Euskaraz dakienak LEHENENGO MAILAKO HIRITAR izan behar du bere herrian; eta ez dakienak, berriz, Japonen japoneraz eta Afganistanen afganeraz ez dakiena bezalatsu gertatu. Gainerakoa "petit nègre" mailatik ezin irte-tea besterik ez da.

3/ ZUHAITZA HAZITIK HOZITZEN

Bi helburu horik GAURTXE ABIA-RAZIKO DIRA erakunde euskaltzale eta abertzaleetan. Hauetan ere diglosia nabarmena onartzea, eta elebakarrak buru jartzea, geroari buruz GEURE BURUA URKATZEA LITZATEKE. Zuhaitza hazitik dator: haziak mugatzen du. Nahi ez badute ere, euskal erakundeek markatzen dute biharko Euskal Herriaren kolorea; hau haietako gizonen bitartez mamituko baita.

Ez dugu, beraz, "bilinguismo"rik eskatuko, baina bai helburu hirukoitz hau:

- 1/ ELEBITASUNA AURRERA.
- 2/ DIGLOSIA ATZERA.
- 3/ BI HORIK GAURDANIXEK EUSKAL ORGANIZAZIOETAN GIDARI.

Nork ez du honela jokatu? IRLANDAK bakarrik. Hots, gaelikera hizkuntza HILA da gaur; eta Euskal Herriko haurrak Dublinera joaten dira ingelesez ikastea...

BI JOKABIDE ETA BI UZTA

Aipa dezagun laburki, esandakoa argitzekotan, eta gaelikerari buruz eta juduerari buruz, zenbait xehetasun argitsu.

Ben Yehudak judueraren pizkundea Israel berriaren oinarritzat proposatu zuenean, judutarren hizkuntza hila zen, sinagoetan orain dela urte gutxi arte latinera elizetan erabili ohi zen antzera. Hizkuntza, beraz, bere hartan, ez zen batere "praktikoa": "por razones prácticas" joka-

txarra du jendartean, eta gainbehera doa sentidu guztietan.

Euskal Herrian, beraz, ez dago bimintzotasunik, DIGLOSIA NABARMENA baizik; eta, esana dugunez, ELEBITASUN URRIAN emana.

Belgikako egoerak eta Euskal Herrikoak hitz berberaz adierazteak nahasketa handiak ekar ditzake.

"Bilinguismo" erdal hitzak, horretara, EZER GUTXI adierazten du berez; eta zertan mamitzen den jakin arte, alienabide ere gerta daiteke.

Hitz gutxitara hau guztia bilduz. Euskal Herrian diglosia izugarria dago, eta elebitasun urri eta ahula. Belgikan eta Kanadan diglosiarik ez, baina elebitasun zabala. Kataluñan elebitasuna zabala da, eta diglosia ba dago, baina Euskal Herrian baino txikiagoa. Eta abar.

—GAUR ETA BIHAR

"Bilinguismo" oihukatzen dutenak *elebakartasun* hertsi-hertsian bizi ohi dira. Beren inguruan elebakartasun osora behartzen dituzte denak: erdal elebakartasunera, esan beharrik ez.

Pratikan, beraz, euskara *zeharo eta etengabe* baztertzen dute, zeharo debekatzen, zanpaldirik gogorrenean bezalaxe, gerla ondoko berrogeigarrenetan bezalaxe. Beste hitzez jantzirik, hori bai; baina funts berberetan. Beti "gero" ari buruzko agintzatan murgildurik, hori bai, beti euskara at, bihar, etzi, han, ez hemen, beti

haratago, beti urrun mamituko omen den egoera dirdaitsu hartan. Eta, artean, "bilinguismo" proposatzen dute; eta, segituan, denak ERDARA behartzen; elebakartasun gorri-gorrira, alegia.

Hitz batez, egiazko biziera erdaraz egiten eta egin-erazten dute; eta alegiazko biziera "bilinguismo" iheskor eta mamigabe horren arabera aipatzen. "Bilinguismo" politika-leloa, horretara, anitz eta anitz kasutan, ALIENABIDE NABARMENA DA. Geroko "bilinguismo" alegiazko urrun hori EUSKALDUNEN OPIOA DA JADANIK. Ba dirudi "bilinguismo" hitza esan; eta 'sesamo' hitzaren antzera isildu egin behar dela, eta elebitasunetik antipodetan jarrai daitekeela. Benetan: ASKI!

Ados gara (nor ez?) puntu batez: hizkuntzen arazoa, soziologi-arazoa denez, soziologi-mailan erabakitzen dela, eta ez nahimenezko erabaki partikularren mailan. Hizkuntzen etorkizuna POLITIKAREN eta EKONOMIAREN mailan erabakitzen da, zalantzarik gabe. Hizkuntzen burruka POLITIKA-BURRUKA da gailen.

Baina beste gauzatan bezala, politikan ere, BIDEAK markatzen du, eta baldintzen, helburua. Gauza berbera hizkuntzen mailan. Erdaraz zuzendutako burrukak erdal gizarte bat baizik ezin ekar dezake; Irlandan ingelesez zuzendutako burrukak, ingles erresuma bat ekarri duen bezalaxe.

Euskal organizazioetan GAUR ETA

PRATIKAN (ez alegiazko alienabide eta otoitz erraz alferretan) hartzen duen hizkuntza-bideak markatuko du, ezinbestean, biharko Euskal Herriaren hizkuntza-patua. EUSKAL ORGANIZAZIOETAN hasi behar da, eta GAURTXE hasi, gero Euskal Herrian obratuko omen den hizkuntza-aldaketa. Hain zuzen ere, Irlandako etsenpluak mutur batean, eta Israelgoak bestean, garbi erakusten dute *gaurko* jokabideen GARRANTZI OSOA.

"Bilinguismo" hitza aidera bota, baina hizkuntz-arazoa beti GERO eta beti AT ikusten dutenek, beren TEORIA eta beren JOKABIDEA berezten dituztenek, euskara jakin gabe ere ingelesez lasai ikasten dutenek, biharko ERDAL ELEBAKARTASUN OSOAREN OINARRIAK ari dira finkatzen eta sendotzen, eta euskararen ETSIAIK dira, beren ahozko "bilinguismo" a eta guzti. Eta EZ DUTE, argi eta garbi esan behar da, gure herriaren aintzindari ez zuzentzaile izateko eskubiderik. Ez baitugu geurean Irlandako deskalabroa ikusi nahi, Finlandiako pizkundera baizik. Eta horretarako ORAIN eta MAILA HORRETAN ERE jokatu beharra baitago.

"Bilinguismo" politika-leloa larrugorritu beharra dago; eta pratikan elebakartasun borobilean gelditzen diren jendeak eta organizazioak salatu behar dira gupidarik gabe, herriaren aurrean irringarri utziz.

MAMITUKO LITZATEKE; horretarako, postu publikoetan ELEBIDUNAK hautatuz.

Noski: euskal gobernuak, Dublingo gobernuaz bestaldera espero dut, *euskarazko alderdia* bultzatuko luke. Urratsik funtsezkoena hau litzateke: Euskal Herriko parte handi batetan, betidaniko diglosia hilgarririk BENE-TAKO BIMINTZOTASUNERA pasako ginatkeela. Ez baita hutsaren hurrena!

Jakina hau ere: MILOI ASKO behar da hau guztia mamitzeko. Euskararen pizkundera euskal gobernuaren prosupostuko ZATI GARRANTZITSU BAT izango da, ez axaleko kapitulu bat. Euskararen pizkundera

LEHENENGO EGUNETIK Osasunean edo Arrantzan hainbat MILOI erabiliko ez bagenu, Irlandako bidea hartu nahi dugula agertuko litzateke; eta gaurtik da arrisku hori gupidarik gabe salatzeke eta errausteko uea. Ez gero. GAURTXE. Gero berantegi litzateke. Noiz izango ote gara euskaldunok puntu honi buruz ermo eta zindo?

Suomi-ko jokabidea gure arterako onartuz gero (eta hau ez da etsenplu bat baizik), nola eta noiz euskaldun-duko ote dira oraingoz 'erdal eskualde' horretan geldituko direnak?

Eskualde horietan, eskuarki bederen, euskaltzaletasuna oraingoz ahula denez gero, ba dirudi euskara esko-

la GUZTIETAN bigarren hizkuntza gisa sartuz gero, urrats ona litzatekeela.

Gurasoek besterik eskatzen ez dutenetan bederen (alegia, ikastolak EDONUN sustatzeko eta azkartzeko eskubidea GOBERNUAK BERAK finkatuko baitu) pausu on bat litzateke, ene ustez, belaur berriak euskara ongi xamar bederen ezagutzea.

Ez dakit ongi jabetzen ote garen, bestalde, batzuek beharbada "bigun"tzat joko duten "finlandiar" bide honek berak, buruhauste latzak ekarriko lizkigukeela: irakasleen kopurua emendatu beharra, erdaldun irakasle askoren trukatu beharra, administrazioaren parte handi batetan elebakarrak kendu eta beroien ordez elebidunak sartu beharra, erdal eskualdeetako eskolentzako euskal irakasleen prestatu beharra, eta abar.

Onuragarri litzateke, beraz, "finlandiar" irizpide hau, edo honelako zerbait, GUZTIZ ZEHAZKI ETA HERRIZ HERRI AZTERTZEN HAS-TEA; gure indarrak eta ahuleziak xeheki ikertzen hasteko, batetik; eta "bilinguismo"aren hutsalkerietatik irteten hasteko, bestetik. ■

TXILLARDEGI

RESTOP

SAN SEBASTIAN

Autopista Behobia-Bilbao - Km.25

Snak-Bar			Restaurante
Aparcamiento para 200 Vehiculos			Salón de Banquetes
Tiendas			Música Ambiental
Terraza Panorámica			servicio durante 24 h.

S.S. RESTOP Zarauz Bilbao